

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/3506,Pogrzeb-Antoniego-Zebika-tworcy-powstanczej-radiostacji-Blyskawica-Czestochowa-4.html>
06.04.2026, 18:10

Pogrzeb Antoniego Zębika, twórcy powstańczej radiostacji „Błyskawica” - Częstochowa, 4 lipca 2009

4 lipca 2009 roku w Częstochowie na cmentarzu na Rakowie odbył się pogrzeb Antoniego Zębika, twórcy powstańczej radiostacji „Błyskawica”. W uroczystościach, oprócz najbliższej rodziny zmarłego, uczestniczyli reprezentanci środowisk kombatanckich, wojska polskiego, harcerstwa i krótkofalowcy, obecny był również prezydent Częstochowy Tadeusz Wrona. Instytut Pamięci Narodowej reprezentował Sławomir Maślikowski z częstochowskiej placówki Oddziału Katowickiego IPN.

Antoni Zębik urodził się w 1914 roku w Zawierciu. Już przed II wojną światową interesował się krótkofalarstwem i budowaniem radiowych nadajników. W 1937 roku rozpoczął służbę w Kompanii Telegraficznej podległej 1. Pułkowi „Radio”, stacjonującemu w Warszawie. We wrześniu 1939 roku dowodził radiostacją 7. Dywizji Piechoty w Częstochowie, pełniąc służbę w budynku Poczty Głównej. W czasie bombardowania miasta 3 września udało mu się ocalić i zabezpieczyć przed zniszczeniem sporo części elektronicznych, które potem wykorzystał przy konstruowaniu radiostacji. Wkrótce trafił do obozu jenieckiego, ale zdołał z niego uciec i wrócić do Częstochowy. Nadajnik konstruował w swoim zakładzie elektromechanicznym w Alejach Najświętszej Maryi Panny, pod numerem 32 (co ciekawe, pomagał mu w tym m.in. Austriak Karl Koeninger, kierownik warsztatu Ostkommendantur w Częstochowie) oraz na strychu domu swojego przyjaciela Bronisława Drożdża w częstochowskiej dzielnicy Raków. 1 września 1943 r. radiostacja już nadawała testowo, ale Niemcy ją namierzyli. Zębik został aresztowany, przeszedł przez siedem obozów koncentracyjnych. Nadajnik udało się jednak uratować i wywieźć na wozach ze słomą poza Częstochowę. W noc sylwestrową 1943/1944 urządzenie o kryptonimie „Błyskawica” zostało przekazane Komendzie Głównej AK. Od 8 sierpnia do 5 października 1944 roku służyło powstańczej Warszawie, wysyłając w świat komunikaty z walczącej stolicy.

Po wojnie Zębik był wielokrotnie aresztowany przez UB, kilka miesięcy spędził w kazamatach bezpieki. Po kolejnym aresztowaniu przeprowadził się do Łodzi, gdzie otworzył znany zakład elektrotechniczny (m.in. wykonał urządzenia nagłaśniające dla znanego zespołu muzycznego „Niebiesko-Czarni”), ostatnie pięć lat życia spędził w Radomsku. Brał udział w odbudowie ruchu krótkofalarskiego w Polsce, był prezesem oddziału łódzkiego Polskiego Związku Krótkofalowców. 10 lat temu ogólnopolska „rodzina krótkofalowców” wybrała go „Krótkofalowcem 70-lecia”. W 60 rocznicę wybuchu Powstania replika „Błyskawicy”, zbudowana ponownie przez Zębika na „cudem” pozyskanych oryginalnych częściach, została przekazana Muzeum Powstania Warszawskiego. Antoni Zębik zmarł 1

lipca 2009 w Radomsku w wieku 95 lat.